

Sygn. akt III PK 117/15

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa A. Ż.

przeciwko D. [...] w T.

o przywrócenie do pracy i zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 kwietnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

z dnia 23 marca 2015 r., sygn. akt VI Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelacje A. Ż. i D. [...] w T. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 29 września 2011 r., którym zasądzono od pozwanego D. [...] na rzecz powoda odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy, a w pozostałym zakresie powództwo oddalono.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił: 1) naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art 45 § 2 k.p. i przyjęcie, że fakt pozostawania w zatrudnieniu u nowego pracodawcy oraz wiek przedemerytalny - pomimo deklarowanej przez powoda chęci powrotu do pracy u poprzedniego pracodawcy na dotychczasowych warunkach - stanowi podstawę przyjęcia niecelowości przywrócenia do pracy; 2) naruszenie przepisów postępowania mające istotny

wpływ na wynik sprawy tj.: a) art. 232 zdanie drugie w związku z art. 244 § 1 w związku z art. 236 w związku z art. 381 k.p.c. oraz art. 19 ust. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez dopuszczenie z urzędu w postępowaniu odwoławczym dowodu z dokumentu w postaci stenogramu zapisów rozmów powoda, uzyskanych w ramach prowadzonej wobec niego kontroli rozmów, w związku z prowadzonym postępowaniem karnym; b) art. 382 w związku z art. 381 w związku z art. 233 § 1 z art. 236 w związku z art. 232 zdanie drugie w związku z art. 244 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez niedopuszczenie w drodze postanowienia dowodów z dokumentów w postaci wydanych orzeczeń wraz z uzasadnieniem, protokołów przesłuchania świadków ze sprawy ostatecznie zakończonej wyrokiem Sądu Rejonowego w M. (VII K [...]) oraz dowodów z dokumentów przedkładanych przez powoda; c) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez brak jakiegokolwiek uzasadnienia w przedmiocie nieuwzględnienia zarzutu powoda zawartego w apelacji dotyczącego naruszenia prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie przy ustalaniu wysokości zwrotu na jego rzecz kosztów z tytułu zastępstwa procesowego, § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz pominięcie treści § 2 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia, a nadto niewskazanie na jakiej podstawie Sąd poczynił nowe, dodatkowe ustalenia faktyczne, niebędące przedmiotem ustaleń Sądu pierwszej instancji, na jakich dowodach się w tym zakresie opierał i dlaczego nie dał wiary dowodom przeciwnym oraz brak uzasadnienia w zakresie niedopuszczenia dowodu z dokumentów zgromadzonych na etapie postępowania odwoławczego.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa o przywrócenie do pracy na dotychczasowych warunkach i zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w części oddalającej apelację powoda i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono po pierwsze - jej oczywistą zasadnością, gdyż w toku postępowania apelacyjnego i

podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia doszło do oparcia orzeczenia i ustaleń faktycznych o materiał, który nie mógł stanowić dowodu w postępowaniach cywilnych (stenogramy kontroli rozmów) lub nie został dopuszczony postanowieniem jako dowody w sprawie (dokumenty zgromadzone w postępowaniu drugoinstancyjnym), a uzasadnienie wydanego orzeczenia uniemożliwia kontrolę kasacyjną; po drugie - występowaniem istotnego zagadnienia prawnego wymagającego odpowiedzi na pytanie, czy dokumenty urzędowe w postaci stenogramów rozmów uzyskanych w ramach kontroli rozmów dokonanej w oparciu o przepisy ustawy o Policji i Kodeksu postępowania karnego mogą - wbrew zakazowi określonymu w art 19 ust 15a ustawy o Policji - stanowić dowód w postępowaniu cywilnym oraz po trzecie - potrzebą wykładni art. 45 § 2 k.p. z jednoznacznym wskazaniem, czy sam wiek osoby starającej się o przywrócenie do pracy (wiek przedemerytalny) - pomimo posiadanych kwalifikacji zawodowych - może stanowić podstawę uznania niecelowości przywrócenia do pracy na poprzednim stanowisku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego

orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Wreszcie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie zdołał wykazać tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, wypełnienie obowiązku przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie zagadnienie prawne nie może być zastąpione przez ograniczenie się do sformułowania samego pytania, jak czyni to skarżący (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, LEX nr 1212045; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 15 lutego 2012 r., I PK 130/11, LEX nr 1215258; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, LEX nr 1486974). Po drugie, ograniczając się do sformułowania wątpliwości interpretacyjnych wyłaniających się na tle art. 45 § 2 k.p., skarżący nie przeprowadza jakiegokolwiek wyводу jurydycznego w zakresie wykazania, jak przepis ten powinien być rozumiany, a nawet nie wskazuje, czy chodzi mu o brak wykładni powołanego przepisu w orzecznictwie Sądu Najwyższego, czy też o jego niejednolitą wykładnię wywołującą rozbieżności (i jakie) w orzecznictwie. Skarżący pomija przy tym, że przesłanką oceny niecelowości przywrócenia do pracy było przede wszystkim uznanie przez Sąd drugiej instancji, że charakter i waga naruszenia obowiązków pracowniczych stanowiłyby podstawę uzasadniającą wypowiedzenie powodowi umowy o pracę. Po trzecie, powołując się na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skarżący nie tylko nie przeprowadza jakiegokolwiek wyводу jurydycznego dla wykazania jej istnienia, ale nawet nie wskazuje przepisów, których obraza miałaby w oczywisty sposób stanowić o wadliwości zaskarżonego orzeczenia. Tymczasem rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie okoliczności przemawiających za przyjęciem skargi do rozpoznania w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie. Po czwarte, nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące wykładni określonych przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne zagadnienie prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.